

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat Misjpatiem, 22 februari 2025/ 24 sjevat 5785

Exodus/Sjemot 23: 20 - 33, 24: 1 – 18; Tanach blz. 156-159.
Haftara: Psalm 15: 1 - 5; Tanach blz. 1250.

Vertaler: Channa Kistemaker

Coördinatie: Harry Polak

Commentaar: **emerita rabbijn Ellen Weinberg Dreyfus, was o.a. rabbijn bij B'nai Yehuda Beth Sholom, Illinois; president van CCAR en vele andere reformorganisaties**

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read or listen to the original text in English.

Regels en voorschriften

Na de Openbaring op de Sinai, na het geven van de Tien Woorden, na de donder en bliksem en de in een rookwolk gehulde berg - wat zou er dan nog kunnen komen? Wat zou er op die spectaculaire gebeurtenis kunnen volgen? Regels en voorschriften: gewone, aardse, alledaagse regels over hoe samen te leven.

Het contrast tussen de sidra van vorige week, Jitro - vol met verheven principes, opgeluisterd met vuurwerk - en de sidra van deze week, Misjpatiem - wetten over eigendom en schade en persoonlijk letsel - kan niet groter zijn. Het ene moment is gevuld met drama en goddelijke majesteit, het volgende lijkt een oude versie van een verkeersreglement. Op het eerste gezicht lijken al die *misjpatiem*, "regels", die Mosjee aan het volk Jisraël voor moet leggen, nogal gewoontjes, niet wat je van goddelijke uitspraken zou verwachten. Maar

als we die zorgvuldig lezen, zien we dat ze het begin zijn van een juridische structuur die de maatschappij overeind zal houden. Geen enkele samenleving kan alleen van verheven principes leven. De maatschappij heeft regels en normen nodig om handel en andere interacties te reguleren, ze heeft grenzen nodig om lagere menselijke instincten in te perken en ze heeft een systeem nodig om geschillen te beslechten. Misjpatiem laat ons afdalen van de berg naar de presentatie van wetten die zullen leiden en regeren.

De wetten die in Misjpatiem zijn uiteengezet, worden niet systematisch gepresenteerd, maar zijn eerder gerangschikt langs analogie en associatie. Ze zijn niet netjes verdeeld in categorieën die wij erop zouden kunnen leggen. De wetten zijn ontleend aan een context afgeleid van andere wetboeken uit het oude Nabije Oosten, maar ze verschillen in bron en inhoud. In zijn boek, *A Commentary on the Book of Exodus*, vertelt professor Umberto Cassuto ons:

“Wanneer we de wetten van de Tora gaan vergelijken met die van naburige volkeren, moeten we rekening houden met (. . .) het verschil in karakter tussen hen: de wetten van de naburige volken werden niet uitgevaardigd namens de goden, maar namens de koningen; de wetten van de Tora daarentegen werden niet afgekondigd in naam van de monarchie, zelfs niet in naam van Mosjee als leider van Jisraël. Het zijn religieuze en ethische instructies in gerechtelijke zaken, verordend uit naam van de God van Jisraël.”

Gedurende de hele parasja worden we eraan herinnerd dat dit niet zomaar burgerlijke en strafrechtelijke wetten zijn die door een overheidsinstantie zijn vastgesteld. Zo vinden we bijvoorbeeld het gebod: "Vreemdelingen mag je niet uitbuiten of onderdrukken, want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte." (Sjemot 22:20)

Het wordt herhaald in het volgende hoofdstuk: "Vreemdelingen mag je niet uitbuiten. Jullie weten immer hoe het voelt om vreemdeling te zijn, omdat jullie zelf vreemdelingen zijn geweest in Egypte." (Sjemot 23:9)

De instructie om empathisch te zijn is een morele les, geen eenvoudige regelgeving. De voormalige slaven bij de Sinai konden het gemakkelijk begrijpen, maar het is ook bedoeld als een leidraad voor toekomstige generaties. Rabbijn Bradley Shavit Artson heeft geschreven:

“De Tora zelf is deels een wetboek, dat de Joodse overtuiging uitdrukt dat de wil van God in daden wordt omgezet door middel van de wet. Door de metafoor van de wet te gebruiken om Joodse religieuze verplichtingen te omlijnen, tilt onze traditie goedheid uit boven de oppervlakkige sfeer van voorkeur of stemming, en stelt het haat tegen het kwaad en het nastreven van rechtvaardigheid vast als een mandaat dat altijd en overal geldt.

We willen allemaal leven in een samenleving die de rechtsstaat respecteert. We willen niet dat regels afwezig of willekeurig zijn; we willen de richtlijnen kennen waaraan wij en onze naasten kunnen en moeten voldoen. Sommige van deze richtlijnen zijn overkoepelende principes, zoals de Tien Woorden. Andere zijn regels en voorschriften die ons instrueren om verloren eigendommen terug te geven of restitutie te plegen voor schade die we hebben veroorzaakt of het land braak te laten liggen in het sabbatjaar. We hebben beide nodig: de algemene principes en de dagelijkse voorschriften. Na het spektakel op de berg Sinai kunnen we tot rust komen dankzij wetten en regelgeving.

Bronnen:

U. Cassuto, *A Commentary on the Book of Exodus* (Jerusalem: The Magnes Press, 1967), p. 262

Rabbi Bradley Shavit Artson, "Here Comes the Judge," www.myjewishlearning.com